

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

**СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ
НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ
У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

*Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю*

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
Вченої ради ВДНЗУ «УМСА»
від 19 червня 2013 р., протокол №10

Редакційна колегія:

- проф. Ждан В.М.** – ректор академії, головний редактор
- проф. Бобирьов В.М.** – перший проректор з науково-педагогічної роботи,
відповідальний редактор
- д.біол.н. Білаш С.М.** – начальник навчального відділу
- доц. Лещенко Т.О.** – зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
- доц. Бєляєва О.М.** – доцент кафедри іноземних мов з латинською мовою
та медичною термінологією
- доц. Карпенко О.О.** – доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології
з профілактикою стоматологічних захворювань
- доц. Чорна І.О.** – доцент кафедри загальної хірургії з доглядом за хворими
- доц. Ярмола Т.І.** – доцент кафедри внутрішньої медицини № 2
з професійними хворобами
- Нетудихата О.М.** – зав. навчально-методичного кабінету

МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ <i>Геранін С.І., Хорош М.В.</i>	45
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У СУЧАСНОМУ ВНЗ <i>Гладка Т.І.</i>	47
ВИКОРИСТАННЯ ІТ-МЕТОДІВ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ <i>Голованова І.А., Хорош М.В., Руденко Л.А.</i>	49
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Гриценко Є.М., Ксьонз І.В.</i>	51
РЕФЛЕКСИВНЕ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ <i>Гришко Ю.М., Костенко В.О.</i>	53
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ <i>Громова А.М., Мітюніна Н.І., Мартиненко В.Б., Нестеренко Л.А.</i>	54
ВПЛИВ ЗАНЯТЬ АЕРОБІКОЮ НА ФАХОВУ І ПСИХОФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ <i>Губка П.І.</i>	56
ОСОБЕННОСТИ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ЕВРОПЕ <i>Дворник В.Н., Добровольский А.В., Добровольская О.В.</i>	57
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ІМПЛАНТОЛОГІЄЮ <i>Дворник В.М., Тесленко О.І., Кузь Г.М., Кузь В.С.</i>	59
ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ <i>Дейнега Т.Ф., Рогуля В.О., Свінцицька Н.Л.</i>	60
УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ <i>Дубинська Г.М., Сизова Л.М., Ізюмська О.М., Коваль Т.І., Полторалаєлов В.А., Лимаренко Н.П., Баїтан Н.З., Боднар В.А., Котелевська Т.М., Прийменко Н.О.</i>	63
УПРОВАДЖЕННЯ ДЕЯКИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ <i>Дубінін С.І., Ваценко А.В., Пілюгін В.О., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Овчаренко О.В.</i>	65
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ТЕРАПІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ <i>Дудченко М.А., Третяк Н.Г., Малик Л.В., Дудченко М.О.</i>	66
ІНТЕЛЕКТ-КАРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У ВНЗ <i>Ефендієва С.М., Роженко І.В.</i>	68
РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ МОДУЛЯ «ПОВНЕ ЗНІМНЕ ПРОТЕЗУВАННЯ» <i>Єрис Л.Б.</i>	70
АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ФАХУ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА» <i>Ждан В.М.¹, Зазикіна Д.С.¹, Флегантова Б.Л.²</i>	71
УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ І ТЕРАПІЇ <i>Ждан В.М., Ткаченко М.В., Бабаніна М.Ю., Волченко Г.В., Кітура Є.М., Лебідь В.Г.</i>	73
АКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У ВИКЛАДАННІ ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ <i>Зюзіна Л.С., Мизгіна Т.І.</i>	74
ДІЛОВА ГРА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ» <i>Зятіна О.М.</i>	76
ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ЗА СУЧАСНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ <i>Ільченко В.І., Сизова Л.М., Пікуль К.В., Прилуцький К.Ю.</i>	77
СУЧАСНА ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ <i>Іщейкін К.Є., Люлька Н.О., Потяженко М.М., Хайменова Г.С., Настрога Т.В.</i>	79
ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ТЕМАТИЧНИХ КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЛІКАРІВ ІЗ ФАХУ «МЕДИЦИНА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ» <i>Іщейкін К.Є., Гаєвський С.О., Потяженко М.М., Соколюк Н.Л., Кітура О.Є.</i>	82
КЛІНІЧНА ЛЕКЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ <i>Казаков Ю.М., Петров Є.Є., Борисова З.О., Треумова С.І.</i>	83

УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ І ТЕРАПІЇ

Ждан В.М., Ткаченко М.В., Бабаніна М.Ю., Волченко Г.В., Кімура Є.М., Лебідь В.Г.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Проаналізована педагогічна ефективність курсів спеціалізації лікарів із фаху «Загальна практика – сімейна медицина» на базі кафедри сімейної медицини і терапії факультету післядипломної освіти та на заочних базах стажування. Показана ефективність використання дистанційних форм навчання за даними результатів тестування й опанування практичними навичками. Запропоновані рекомендації щодо впровадження елементів дистанційного навчання в практичну роботу факультету післядипломної медичної освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, післядипломна освіта.

Важлива особливість навчального процесу в галузі післядипломної медичної освіти - це тісне поєднання теоретичної та практичної підготовки фахівців, тому велике значення має саме комплексність навчання: використання дистанційних форм на етапі теоретичної підготовки, періодичне "живе" спілкування з досвідченими фахівцями на семінарах і майстер-класах та практична робота безпосередньо з пацієнтом [4].

Специфіка медичної освіти в цілому зумовлюється необхідністю не тільки теоретичної підготовки, а й повного опанування практичними навичками саме на етапі навчання, а не в процесі трудової діяльності. Це є переконливим поясненням наявності заочної частини навчання, тим більш проблемним вважається дистанційне навчання, коли слухачі ще більше віддалені від бази навчального закладу [3].

Вважають, що дистанційні технології освіти в медицині не можуть діяти самостійно і доцільні тільки в тісному поєднанні з класичними формами навчання. Це твердження також справедливе і щодо післядипломного етапу медичної освіти - інтернатури, спеціалізації, тематичних і передатестаційних циклів підвищення кваліфікації лікарів. Доцільність цієї форми підвищення кваліфікації спеціаліста має місце тільки в тісному поєднанні з «класичним» очним стажуванням «біля ліжка хворого». Це в жодному разі не применшує ролі дистанційних форм і не визначає їх як допоміжні, адже без належної теоретичної підготовки відсутній будь-який сенс у практичних заняттях, безпосередньому спілкуванні з викладачем і пацієнтами [1,2,3].

Велике значення має саме етапність навчання: максимальне використання дистанційних форм на першому етапі (теоретична підготовка) і практична робота безпосередньо з пацієнтом на наступному, заочному етапі.

Шляхи забезпечення ефективності засвоєння матеріалу слухачами дистанційних навчальних курсів залежать насамперед від аудиторії учасників навчального процесу, їхньої базової підготовки і специфіки предмета, що викладається.

Дистанційне навчання в обов'язковому порядку передбачає взаємодію викладача і лікаря-курсанта, але така взаємодія організована спеціальними засобами та методами відповідно до можливостей сучасних телекомунікаційних технологій.

Уплив упровадження елементів дистанційних форм навчання досліджували на циклах спеціалізації з фаху "Загальна практика – сімейна медицина". Курси проводили за однаковим тематичним планом на кафедрі сімейної медицини і терапії (очна частина) та на базах стажування (заочна частина) в містах і районних центрах Полтавської області. Ефективність використаних педагогічних технологій оцінювали наприкінці циклу шляхом тестування за допомогою ліцензованої комп'ютерної програми «Elex» (200 питань 2-3 рівнів складності з відповідного фаху) і шляхом перевірки опанування практичними навичками за стандартизованими картами практичних навичок.

Були використані відповідні дистанційні навчальні технології.

1. Дистанційні on-line-лекції для загальної цільової аудиторії, вже інформаційно підготовленої до креативного сприйняття лекційного матеріалу. Провідною метою дистанційної лекції було не подання інформації лектором, а формування зацікавленості аудиторії проблемою, декларація актуальності проблеми конкретно для слухача, стимулювання творчої особистості та мотивації до подальшої індивідуальної роботи за даним напрямом. На підставі цього забезпечувалося максимально якісне відтворення мультимедійної інформації в напрямі від викладача до аудиторії з метою донести до слухача невербальну інформацію. Зворотний інформаційний канал надавав викладачу інформацію про загальний стан аудиторії.
2. Дистанційні on-line-семінари, які передбачали інтерактивне спілкування викладача з конкретними слухачами у віддаленій аудиторії. Роль викладача спрямовуюча (організаційна), консультативна (інформаційна) та контролююча. Слухач під час семінару отримував цільову інформацію, сам оцінював свій інформаційний рівень і рейтинг у аудиторії. Викладач оцінював загальний інформаційний рівень аудиторії, її інтереси, індивідуальний рейтинг кожного слухача і ступінь його креативності. Для забезпечення педагогічної ефективності дистанційного семінару використовували

ли швидкісне Інтернет-з'єднання і засоби відеозв'язку.

3. Дистанційні індивідуальні on-line-консультації передбачали інтерактивне спілкування викладача з конкретним слухачем незалежно від місця їх перебування і часу. Роль викладача: спрямовуюча (організаційна), консультативна (інформаційна) і контролююча. Провідною метою дистанційної консультації була інформаційна для слухача і контролююча для викладача. На індивідуальній консультації викладач мав змогу оцінити рівень підготовки слухача і своєчасно внести корективи в план індивідуальної підготовки, звернути увагу слухача на необхідність додаткового опрацювання конкретних тем [4, 5].

Підсумовуючи наш досвід, зазначимо, що слухачі циклів спеціалізації на кафедрах післядипломної освіти досить мотивовані до навчання, і в майбутньому така мотивація буде тільки посилюватися за рахунок підвищення вимог та індивідуальної конкуренції в галузі. Тому поступове впровадження дистанційних форм навчання в освітній процес на післядипломному етапі вважаємо досить ефективним із педагогічної точки зору.

Список використаної літератури

1. Зайченко Т.П. Основы дистанционного обучения: Теоретико-практический базис: [учебн. пособ.] / Т.П. Зайченко. — СПб. : Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2004. — 167 с.
2. Иванченко Д.А. Системный анализ дистанционного обучения: [монография] / Иванченко Д.А. — М. : Изд-во "Союз", 2005. — 192 с.
3. Ковальчук Л.Я. Концептуальні підходи до інтегрованого середовища оцінки знань в медичній освіті / Л.Я. Ковальчук, В.П. Марценюк, А.В. Семенець // Клінічна інформатика і телемедицина. — 2008. — №5. — С. 71—76.
4. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. — 2002. — № 26. — С. 3.
5. Рижов В.А. Моделі знань у системах дистанційного навчання / В.А. Рижов // Клінічна інформатика і телемедицина. — 2010. — №7. — С. 133—139.

АКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У ВИКЛАДАННІ ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ

Зюзіна Л.С., Мизгіна Т.І.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Робота присвячена необхідності використання сучасних технологій управління навчальним процесом у викладанні пропедевтики педіатрії. Значна увага приділена технології формування загальних умінь і навичок, а також питанням міжпредметної інтеграції.

Ключові слова: пропедевтика педіатрії, міжпредметна інтеграція, технології навчання.

Глибокі зміни в житті суспільства не могли не вплинути на сучасну освіту. Період навчання у вищому медичному навчальному закладі – це підготовка до трудової діяльності, яка в найближчому майбутньому має стати для людини основним джерелом існування та засобом особистісної самореалізації. Формування світогляду, що базується на ставленні до людини як до найвищої цінності, стимулювання гармонійного розвитку й прояву творчого потенціалу особистості в праці – основа гуманізації сучасної освіти. Але вона може залишитися набором добрих намірів, якщо на практиці не вживати заходів для підвищення ефективності навчального процесу, поліпшення умов взаємодії викладача і студента, переведення студента на рівень активного суб'єкта навчального процесу. Залучення студентів до розв'язання актуальних проблем суспільного життя, зв'язок нової інформації з раніше засвоєними знаннями потребує ефективної співпраці та взаємодії між науково-педагогічним колективом і студентами з повною відповідальністю за отримані результати своєї праці [1].

Нові вимоги сучасності до рівня освіченості та розвитку особистості приводять до необхідності нового підходу до технології навчання. Інноваційний процес охоплює три складові: створення, засвоєння та застосування нововведень. Комп'ютерні технології в навчальному процесі – не заміник викладача, а додатковий засіб для засвоєння інформації, що розширює можливості його навчальної діяльності. Роль викладача провідна у формуванні особистості майбутнього фахівця, що тісно пов'язане зі здобуттям ним професійних знань та навичок на клінічній кафедрі. В умовах використання інноваційних технологій змінюється роль студента – він стає активним учасником навчання: нові навчально-методичні ресурси орієнтовані на підтримку самостійної роботи студента, сприяють розширенню його кругозору.

Трансформується і роль викладача в навчальному процесі: поступово втрачається його функція як основного джерела інформації, він перетворюється на організатора, консультанта, керівника й експерта самостійної роботи студентів. Використання інноваційних технологій має для студента певні переваги: індивідуалізацію навчання, самостійне вивчення глибини засвоєння, темпу, створення неформального середовища навчання [3].

У документах ЮНЕСКО визначається, що технологія – це продумана система створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння умінь і знань з урахуванням технічних і ме-